

Des del dia que Pelegrí va fixar-se en Carmeta a l'envelat del ball per la festa major del poble, que sempre va veure transitar pel rostre de la que poc després seria la seva dona una pena antiga que se li escapava impertinent de dins del rebost on guardem els records feridors, entristint-li la mirada sense ella adonar-se'n. I és que algunes portelles és fan difícil de tancar. Aquella nit a l'envelat, Pelegrí va adonar-se'n que la rialla de Carmeta no acabava de ser sencera. Aquella rialla era fugissera, estroncada només dibuixar-la pel record encara present d'una tristesa amarga instal·lada al cor, que venia de molt lluny i que no havia pogut endolcir del tot. Igual sensació va tenir quan va veure-la plorar per primera vegada. Ho va fer cap endins; com si ho tingués prohibit; com si ho hagués plorat tot durant un dol injust i prematur, quan algú li va dir:

- Sigues valenta i para de plorar. Fes-ho per ta mare!

Era el mateix plor que no va poder deixar esclatar durant els anys de foscor perquè llavors no tocava plorar sinó tirar endavant fent el cor fort, reprimint la ràbia i engolint-se les llàgrimes mentre impotent i resignada acceptava sense dir ni piu el futur que el destí escrivia per ella sense demanar-li permís. I és que Carmeta, els primers anys de la seva vida, els que més marquen les persones, els va passar molt putes. El patiment, de fet va ser la constant a la història d'aquella noia.

Carmeta Salayet Avante, va ser la tercera de les quatre filles portades al món per Esperança del Roiget casada amb Minguet de l'Abaster, el pagès fadrí més guapo i treballador del poble, segons explicava cofoia Esperança a les filles.

Quan es va acabar la matança perpetrada per Salgado el dictador inculte, vulgar i ferotgement cobdiciós i ambiciós, Carmeta tenia deu anys i la ressaca de la carnisseria pensada per aniquilar els adversaris al soldat gallec, va generar una repressió cruel i calculada sobre els derrotats a qui aquella bèstia sanguinària va negar cap possibilitat d'amnistia i reconciliació instal·lant en moltes cases del poble, la freda angoixa de la por. Por a ser denunciat per algun veí afí al règim, simplement per enveja o venjança. Inclús pel capellà, que delatava en nom de déu i sense vergonya, tot aquell que sospitava contrari a la doctrina feixista de la Revuelta Nacional beneïda per ell i els seus confreres de sotana. Carmeta, això, ho va viure i ho va recordar tota la vida. Igual que quan el front de guerra va arribar a l'Ebre, i ella i la seva família van fugir de casa per por a les bombes que queien al poble, refugiant-se al Burgà, un paratge del terme de Rasquera.

Però més que les bombes el que va marcar Carmeta va ser la postguerra en què el terror impregnava tot i viure era una proesa. No només per la repressió cruel instaurada arreu; també per les malalties i la gana que patien els perdedors. Salgado - militar summament venjatiu que va convertir el país en un escorxador de vençuts - com governant va ser un inútil i mediocre que el va conduir al desastre econòmic i a la ruïna total, donant peu a l'aparició del mercat negre, l'estraperlo, que va accentuar la diferència entre rics i pobres. Els rics es van fer més rics a costelles dels pobres. No cal dir que ell va ser el que va emportar-se la millor tallada.

Al poble, Carmeta, una joveneta espavilada, observava amb ràbia com els llepaculs del règim, sense escrúpol, es van omplir les butxaques; els perdedors, los roigos, amb les butxaques escurades -com a casa l'Abaster - van ser els que van patir el desastre.

=====

Pelegrí va fer tot el viatge amb el cap tapat. En sortir del poble li van treure la bandera que portava tacada de sang i li van col·locar un passamuntanyes vell que tenien al cotxe. Va suposar que ho feien per fer-lo patir més, creant-li la incertesa de no saber on el portaven. Aquella gent devia ser molt curta de molla, va pensar, perquè tal com tenia els ulls pels cops de puny no hi veia res. El que no sospitaven però, és que tot i la ceguera, sabia perfectament que el portaven a Tortosa perquè coneixia de memòria cada revolt, pujada i baixada de la carretera quan serpentejava pel Coll de Som de tantes vegades que hi havia passat de jove en carro i ara, amb el cotxe de línia de la Hife per anar-hi a visitar els fills, al notari, al dentista, a comprar planter, abadejo i ganyims al mercat central o per la festa major del poble, a comprar roba pels nois i Carmeta.

Després d'una mica més de mitja hora de carretera es van aturar. Un ocupant del cotxe va baixar i Pelegrí va escoltar com obria el que li va semblar una portalada. Van tornar a arrancar al mateix temps que la porta es tancava darrere seu. Després de recórrer una distància molt curta, es van aturar i el motor del cotxe va deixar de funcionar. Excepte ell, tots els ocupants van baixar i llavors va reconèixer la veu del que a ca la vila portava la veu cantant, donant instruccions per traslladar-lo a un calabós. Ajudat pel silenci que senyorejava la nit i per com ressonava la veu de l'home, va deduir que estava en un lloc descobert envoltat de murs. Potser un pati?

Cec per la pallissa rebuda i pel passamuntanyes que li cobria la cara i el cap que li feia molt mal, mig atordit i el cos adolorit, com tenia dificultat per moure's el van fer baixar del cotxe estirant-lo per les manilles. Qui fos la bèstia li va fer tant mal que es va marejar i, trontollant, va vomitar. Llavors, sense cap mena d'humanitat, el van sacsejar i insultar tot el que van voler i més, sobretot un d'ells que es va posar histèric quan els vòmits van empastifar-lo:

- Cerdo de mierda! Cuando lleguemos dentro, haré que me limpies las botas con la lengua! Me cagüen tus muertos! Tendria que rematarte aquí mismo! – va cridar com un boig. I fotent-li una espenta el va estampar contra el cotxe, tan fort que el va fer grunyar de dolor. Des del terra humit on havia caigut Pelegrí va escoltar el plor d'un nen que segur va despertar aquell bàrbar bramant. Va deduir que aquell pati on estava era el del quarter d'aquells uniformats.

Sense poder aguantar-se dret, el van arrossegar agafant-lo per les aixelles fins al que li va semblar el calabós del qual havien parlat; ho va suposar perquè després de deixa'l caure damunt alguna cosa blana que li va fer l'efecte de ser un matalasset, va escoltar el soroll d'un forrellat i com girava una clau.

=====

La noia de darrere el taulell, molt amable, el va informar:

- Ara mateix segur que no està perquè Waldesca aparca lo 850 al costat de la meua Lambretta i quan jo hai arribat no l'hai vist. Però asperat un moment que preguntaré a la seua planta. Ets família seua?

- No! Vinc de part d'un amic seu.

La noia va telefonar a planta i li van dir que feia el torn de nit i solia arribar a dos quarts de deu.

Així li va fer saber a Armengol que veien l'hora que era va decidir quedar-se a la cafeteria de l'hospital fent temps. Com portava els llibres aprofitaria per estudiar si podia concentrar-se perquè només entrar a recepció el va envair una sensació de desassossec en adonar-se'n que en algun lloc de l'edifici estava ingressat son pare. Perquè estava convençut que son pare estava ingressat en aquell hospital. Però no es va voler arriscar preguntant a la recepcionista. Esperaria Waldesca.

De sobte va adonar-se'n que l'últim autobús passava per l'hospital a les nou i ell no portava prou diners per un taxi. Collons! Li tocava tornar a peu! Era igual; si havia de caminar, caminaria, perquè primer era son pare. Pels de casa no havia de patir perquè sabien de sobres que cada nit arribava de classe, ben tocases les onze.

Abans de dos quarts de deu va abandonar la cafeteria i va sortir al carrer, esperant al replà de davant la porta d'entrada no fos cosa que Waldesca entres a l'hospital sense ell adonar-se'n. No va tardar massa a veure arribar un 850 blanc que tal com li havia dit la recepcionista va aparcar a la vora de la Lambretta.

La va veure baixar del vehicle i a mesura que s'anava apropant al lloc on ell estava esperant-la anava descobrint una noia ben arreglada, atractiva, d'una bellesa poc complicada, el punt just per no ser estrident. Quan la va tindre davant seu i va saludar-la dient-li bona nit!, podria parlar un momentet en tu?, va fixar-se en la seva cara llarga, morena, nas petit, llavis fins i uns ulls marrons ametllats, captivadors, de mirada seriosa i intel·ligent. Lluïa mitja cabellera de cabell castany ondulat i espès.

No li va estranyar gens que Jacinto s'hagués enamorat d'aquella noia.

=====

- Al damunt ara t'has fet ambustero? – va dir Carmeta cridant molt enfadada - Que vens, de fer lo perdut per estos bars? Perquè Juanito ha passat fa un rato per casa i me ho ha asplicat tot! – va continuar Carmeta procurant no aixecar la veu i resignada a haver de viure un altre calvari, ara en son fill - Que collons te passa fill que't dices perdre d'estes maneres? Que hai fet algo dolent perquè me tracties així?

- No mare! No m'hau fet res! Però n'astic asta'l cap de que'm vulguésseu controlar a totes hores, vostè, Juanito i tothom! I ja que hi astem us faig assapiguer que demà ja no hi tornaré a la Sénia.

- Això ja me hu ha dit Juanito! I que faràs desgraciat? Que't penses que't puc alimentar en la paga miserable de viuda que'm va quedar per la mort de tun pare? Que natros no hu som rics per dixamos la faena d'un dia pel atre.

- Pos mireu! Sabeu que? No caldrà que m'alimenteiu perquè demà vaig a la nuclear a buscar feina! N'astic fart de treballar per dos duros. Allà dalt, paguen bé i ja no mos caldrà patir per diners! Així que poseu lo sopar a taula que vull anar a dormir de pressa, que demà, hai de matinar!

- I en qui aniràs p'allà dalt?

- En Joseret de la Fayona

- Mare, quina peça! Ves en cuidado en qui t'ajuntes fill!

- Mare! Només vaig a buscar feina i gràcies a ell, potser la trobaré! No tinc perquè ajunta'm en ningú!

I Carmeta, que després de parlar en Juanito estava disposada a cantar-li les quaranta a son fill quan arribes, ara, en fer-li saber que aniria a buscar feina a la nuclear, es va dir que potser tenia raó en el de treballar per quatre duros i que allà dalt hi treballava molta gent del poble que s'estava guanyant la vida molt bé i, perquè no podia ser son fill un d'ells.

Potser li aniria bé un canvi d'aires i s'assossegaria una mica.

I Carmeta, es va reblanir i no va dir res més.

El primer més, va anar tot molt bé.

Però tan bon punt va cobrar el primer sou, es va pensar ser l'home més poderós del món i va tornar a sortir cada nit i, va tornar a jugar a les cartes i, va tornar a perdre molts diners. Sa mare el tornava a notar de mal humor, estava irritat a tota hora, patia insomni i ella, que el sentia parlar sol, anava al seu llit i el veia tremolar. S'havia tornat mentider, a casa faltaven diners ...

=====

I va decidir marxar ...

A primera hora del matí, quan tothom estigués dormint marxaria d'amagat, sense fer soroll. Carregaria la motxilla amb quatre coses de la nevera, una mica de roba, l'anorac amb caputxa que tenia pel fred i per quan plovia, el matxet de supervivència que va comprar feia anys sense saber ben bé perquè i el bitllet de cinc-centes pessetes que guardava a la cartera per emergències - encara que on anava no li caldria - i, fotria el camp.

Aniria a endinsar-se a la Serra de Cardó, buscant abric dins del bosc atapeït d'arbreda que envoltava l'antic convent carmelità transformat en Balneari a les acaballes del segle XIX i ara totalment desmanegat, en ruïnes i oblidat per quasi tothom.

Quan va descobrir la Vall de Cardó el va impactar tant, que durant l'hivern hi anava molt sovint.

Li agradava perdre's pel bosc caminant encantat, espaiet, sentint cruixir el sotabosc sota cada passa que donava o notant, de tant en tant, davall la sola de les botes que calçava, la flonjor de la catifa molsuda, xopa per la bromitja matutina, desplegant-se entre l'arbreda suggerint figures enigmàtiques